**Türkiye Coğrafyasında Toplumsal Karşılık Beklentisi**

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Karaağaçlı

## 1.Öndeyi

"Türkiye Coğrafyasında Toplumsal Karşılık Beklentisi" konusundaki bu çalışmanın temel amacı; toplumsal karşılığa duyulan ihtiyaca Türkiye kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görülerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2)Toplumsal Karşılık İklimi, (3)Toplumsal Karşılığın Katkıları, (4)Toplumsal Karşılığa Somut Resimler, (5)Toplumsal Karşılığa Duyulan Gereksinimler, (6)Sonuçlar, (7)Öneriler, (8)Vargı ve Yargı alt başlıklarında kaleme alınmıştır.

## 2. Toplumsal Karşılık İklimi

Karşılık, genelde bir davranış ya da fikre verilen tepkidir. Toplumsal karşılık ise, yaşamın her alanında haksızlığa "dur" demektir.

Toplumsal karşılık; toplumsal yaşamda (1)Ekonomi, (2)Eğitim, (3)Kültür, (4)Siyasal, (5)Aile, (6)Spor, (7)Sanat ve Edebiyat alanlarında yapılanlardan bireysel ve toplumsal yararı olanlara "destek" aksine olumsuz ve zararlı olanlara ise demokratik karşılık vermektir (Karaağaçlı, 2021-1: 61-76 ve Batson vd.,2017).

Öğretide temel eğitbilim kuramları içinde şöhreti ve sahada uygulama yaygınlığı en yüksek olan (1)Davranışçı, (2)Bilişsel ve (3)Sosyal özneli kuramlar vardır.

Anılanlardan davranışçı kuramın temeli; "Uyarıcı----Tepki" bağına dayalıdır. Bu bağ, aslında eğitim-öğretimde olduğu kadar yaşamda da bireysel ve toplumsal davranış kalıplarını da belirlemektedir.

Uyarıcıya verilen tepkiler eş deyişle karşılıklar bireysel ve toplumsal ölçeklerdeki bilgi, beceri ve tutumları gösterir.

**3.Toplumsal Karşılığın Katkıları**

- Toplumsal karşılık özünde demokratik bir duruştur.
- Toplumsal karşılık, haksızlık karşısındaki tavırdır.
- Toplumsal karşılık, adaleti aramaktır.
- Toplumsal karşılık, sosyal eşitliği yaşama uygulamaktır (*Cialdini vd, 2007)*.
- Toplumsal karşılık, antidemokratikliğe karşı demokratik tepkiler vermektir.
- Toplumsal karşılık, yaşam zorluklarına karşı yönetselleri protesto etmektir.
- Toplumsal karşılık, sessiz çoğunluğun sesi olmaktır.
- Toplumsal karşılık, "biat" halinden uzaklıktır.
- Toplumsal karşılık, varoluşunda çok yönlü insanın bir yönde "itaat" gösteremeyeceğinin somut resmidir.

Aşağıda toplumsal karşılığa ilişkin somut bazı resimler verilmektedir.

**4.Toplumsal Karşılığa Somut Resimler**

Toplumsal karşılık, bir başkasının toplum için yaptıklarını geri ödemeyi gerektiren toplumsal beklentidir.

- insan hakları, sosyal adalet ve eşitlik boyutlarında değerlendirilir.
- Toplumsal karşılık, kurallar, yasalar insanlar arasında toplumsal yararı gözetir.
- Toplumsal karşılık, bireyci değil; bireysel ve toplumsal yararı savunur.
- Toplumsal karşılık, kamu yönetiminde eşitlikçi ve sosyal politikaların uygulanmasını ister.
- Toplumsal karşılık, bir futbol maçında yanlış hakem kararların taraftarlık duygusuyla şiddetsiz tepki vermektir.
- Toplumsal karşılık, yüksek enflasyonu doğuran merkezi iktidarı protesto etmektir.
- Toplumsal karşılık, hayat pahalılığına halk sesiyle tepki vermektir.
- Toplumsal karşılık, kimlikçi ve yankesici ahlak tavırlarına tepki vermektir.
- Toplumsal karşılık inanç ve din ticareti girişimlerine itiraz etmektir.

- Kamu yönetiminde, kamu yararına uygun olmayanlara "dur" demektir.
- Kamu yönetiminde, rüşvetin ve yolsuzlukların manüpülasyon yapılmadan yargılanmasını istemektir.

**5.Toplumsal Karşılığa Duyulan Gereksinimler**

Toplumsal karşılığı artıran gereksinimler ana çizgilerle aşağıda sıralanmaktadır:

- Toplumsal karşılık, üstünü şekerlemeden söylenirse; yoksulluğu gidermede, eşit eğitim hakkında, sağlıklı suya ve ekmeğe ulaşmada en çok gereksinim duyulan demokratik tepki tarzıdır.
- Toplumsal karşılık, insan hakları ihlallerine dur demenin bireysel ve toplumsal bir gereksinimidir.
- Toplumsal itiraz, fakirliği giderilmesinde, gıda, giyim, barınma gibi temel insani ihtiyaçların yeterli düzeyde karşılanması adına merkezi iktidara tepki verme gereksinimidir.
- Toplumsal karşılık; sosyal adalet ve eşitlik takiyyeli sosyal liberalizmin tutucu, kuşatmacı güzellemelerine "dur!" deme gereksinimidir.

**6.Sonuçlar**

"Türkiye Coğrafyasında Toplumsal Karşılık Beklentisi" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Toplumsal karşılık, modern devletin totaliter niteliğine itiraz etmektir.
- Toplumsal tepki, haksız ve hukuksuz kararlara itiraz etmektir.
- Toplumsal itiraz, insanın "öz"üne uygun davranmaktır.
- Toplumsal karşılık, başarının birlik ve beraberliğin özüdür.

**7.Öneriler**

"Türkiye Coğrafyasında Toplumsal Karşılık Beklentisi" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ışığında dikkate alınmasında yarar beklenen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Toplumsal karşılıkta, bireysel ve toplumsal yarar gözetilmelidir.
- Toplumsal karşılıkta, Cumhuriyet'in Kurucu Felsefesi ve Atatürk ilkelerine aykırı siyasi politikalara demokratik tepkiler verilmelidir.
- Toplumsal karşılıkta, manüpülasyonlu haberlere itiraz edilmelidir.
- Yeni özneli liberal ifadelerle 102 Yıllık Cumhuriyet'in devlet hafızasını ve kültürünü silme girişimlerine toplumsal dayanışmacı karşılıklar verilmelidir.

**8.Vargı ve Yargı**

Bireysel ve toplumsal yaşam için bir devleti devlet yapan; (1)Yasama, (2)Yürütme ve (3)Yargı güçler ayrılığı iklimi yönetenler ve yönetilenler için "olmazsa olmaz" demokratik özelliklerdir.

Türkiye Coğrafyası'nın bir futbol maçında bir hakemin sözgelimi yanlış penaltı kararına itiraz derecesi kadar, bireysel ve toplumsal hakları zedeleyen kararlara da demokratik itirazlarını yapması beklenir.

Çünkü; bu beklenti demokratik, özgür, etik, ahlak, çoğulcu, çoklu, sosyal adalet ve eşitlik herkes için ortak yaşam iklimini oluşturan temel bileşenlerdir.

**Kaynaklar**

Batson, C. D., Duncan, B., Ackerman, P., Buckley, T. And Birch, K. (2017). "Is empathetic emotion a source of altruistic motivation?". Journal of Personality and Social Psychology. 40 (2): 290-302.

Cialdini, R. B., Schaller, M., Houlihan, D., Arps, K., and Fultz, J. (2007). "Empathy-based helping: Is it selflessly or selfishly motivated?". Journal of Personality and Social Psychology. 52 (4): 749-758.

Karaağaçlı, M. (2021-1). **Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

**İletişim ve Erişim**

Dr.  Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

e-posta : mkara@gazi.edu.tr

ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara

Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara

Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar

Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları

Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten

Facebook (1): Kirizma

Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı

Twitter : M_Karaagacli_

İnstagram : mustafakaraagacli1

Blog :mustafakaragacli.blogspot.com